

CHINA, EEN NIEUWE SPELER OP DE WERELDMARKT

Jaap Post

De Nederlandse agribusiness is sterk gericht op het buitenland: meer dan de helft van de productie wordt geëxporteerd. Het is dan ook zaak de ontwikkelingen in dat buitenland in het vizier te houden. Een van die 'buitenlanden' is China. Weliswaar ver weg gelegen, maar gelet op omvang, aard en ontwikkeling is het wel belangrijk om te zien wat China voor Nederland kan betekenen.

Voedsel voor een groeiende bevolking

Voedselzekerheid is al decennialang voor China een politiek item van de eerste orde. China huisvest 22% van de wereldbevolking en het heeft slechts 8% van het wereldakkerbouwareaal. De hongersnoden in de jaren zestig hebben het belang van voedselzekerheid alleen maar onderstreept. Een tekort in de voedselvoorziening zou niet alleen China direct raken maar ook gevolgen hebben voor de wereldmarkten en daarmee indirect uitstralen naar andere landen. Door de toenemende openheid van de Chinese economie, in de herfst van 2001 ook leidend tot het WTO-lidmaatschap, zullen eventuele voedselproblemen van China ook directer voelbaar zijn op de wereldmarkten voor agrarische producten. De bevolking van China neemt nog steeds toe en de landbouw heeft te maken met een aantal ernstige problemen zoals erosie, watertekorten en verzilting. Die bevolking gaat meer in steden wonen en wordt ook steeds welvarender, waardoor andere eisen worden gesteld aan het voedselpakket. En dat heeft weer zijn invloed op de samenstelling van de agrarische productie. Zo neemt bijvoorbeeld de vleesconsumptie toe, waardoor de vraag naar veevoer stijgt en de vraag naar plantaardige producten dus ook een extra impuls krijgt. Door urbanisatie en toenemend inkomen worden ook steeds meer eisen gesteld aan de voedselveiligheid.

Intensivering van landbouwproductie

Op de langere termijn, tot 2020, behoeft normaal gesproken niet gevreesd te worden voor tekorten in de voedselvoorziening. Dit blijkt uit onderzoek dat onlangs is uitgevoerd door het LEI in samenwerking met het Chinese Center for Agricultural Policy (CCAP). De agrarische productie blijkt nog aanzienlijk te kunnen groeien. Wel zal de zelfvoorzieningsgraad van een aantal producten dalen. Dit geldt voor producten waarvoor veel grond nodig is, zoals granen, oliezaden en suiker. Voor deze producten zal dan ook een beroep op de wereldmarkten moeten worden gedaan. Voor een deel van deze producten geldt dat ook voor Nederland en dan met name voor veevoergrondstoffen. Verwacht wordt evenwel dat de Chinese import slechts een beperkt deel van de wereldmarkt voor zijn rekening zal nemen en dat de hiervan uitgaande opwaartse druk op de wereldmarktprijzen beperkt zal blijven. De Chinese landbouw zal zich vooral ontwikkelen in de richting van meer arbeidsintensieve producten waarvoor het beschikt over comparatieve voordelen. Gedacht moet dan worden aan producten van de intensieve veehouderij, tuinbouwproducten en producten van de visserij. Ook de productie van melk zal aanzienlijk stijgen, om in de sterk toenemende binnenlandse vraag te kunnen voorzien. Als gevolg van inkomensgroei en urbanisatie zal de consumptie voor veel van deze producten in de periode 2001-2020 met meer dan de helft toenemen (tabel 1). Het is dan ook in de eerste plaats de sterk groeiende vraag op de binnenlandse markt die een uitbreiding van de vergroting van de productiecapaciteit noodzakelijk maakt. Die vergroting van de productiecapaciteit zal tevens gepaard gaan met de toepassing van modernere productiesystemen. Hierbij worden steeds hogere eisen gesteld aan de kwaliteit van de producten, waarbij in het bijzonder gedacht moet worden aan eisen van voedselveiligheid. Ten slotte worden mede door de urbanisatie afzetketens langer en moeten ook deze aan steeds hogere eisen voldoen.

Tabel 1 Ontwikkeling van consumptie (kg per hoofd) in China, basisscenario

	Platteland		Steden	
	2001	2020	2001	2020
Groenten	182	246	196	262
Fruit	26	40	72	105
Varkensvlees	21	29	32	42
Pluimveevlees	6	10	12	20
Vis	7	13	21	33

Kansen voor kennisexport

Juist bij de opbouw en modernisering van productie- en afzetketens van de genoemde groepen producten is de inbreng van kennis van de ontwikkelde landen al dan niet geïncorporeerd in producten vaak welkom. In beginsel heeft Nederland op deze terreinen voor een groot aantal van deze producten veel te bieden. Het Nederlands bedrijfsleven is in dit opzicht ook actief, maar de omvang van deze activiteiten is tot dusverre beperkt. Voor een aantal producten uit de tuinbouw, intensieve veehouderij en visserij wordt verwacht dat de productie meer zal stijgen dan de vraag en dat China zal gaan exporteren. Deze export zal vooral gericht zijn op de markten in Zuidoost-Azië en dan in het bijzonder op de ontwikkelde landen in deze regio zoals Japan en Zuid-Korea. Hier staat tegenover dat ook de Chinese importen van genoemde producten zullen toenemen. Per saldo zullen naar verwachting, met uitzondering van vis, de netto-exporten dan ook slechts in zeer bescheiden mate toenemen. Door uitbreiding van de aquacultures zou, ondanks het stijgend verbruik, de export van vis aanzienlijk groeien en leiden tot een geleidelijk toenemend netto-exportaandeel in de wereldhandel. Voor de Nederlandse agribusiness betekenen deze ontwikkelingen in de buitenlandse handel niet alleen bedreigingen maar ook kansen. Kansen niet alleen in de Nederlandse export van producten voor de Chinese consumentenmarkt maar ook in bijdragen aan de ontwikkeling van de Chinese export.

Meer informatie:

Rapport 6.04.04 *China's food economy in the early 21st Century*.